

43

Novel·la negra, novel·la crítica, novel·la social

Antonio Lozano

Universitat Progressista
d'Estiu de Catalunya (UPEC) és filla d'un
llinatge que no vol que resti desconegut.
Fills i néts de les aspiracions de les classes
populars catalanes del segle XIX, plasmades
en el seu vell lema "Instruïu-vos i sereu lliures, associeu-
vos i sereu forts, estimeu-vos i sereu feliços", fills i néts
de l'esforç de la primavera republicana dels anys trenta
on s'anunciava que "Per damunt de tot, cultura.
Res no quedarà de l'esforç cívic dels nostres dies sense
la pressió d'un ambient que ens porti a tots pels
camins més càlids de la intel·ligència" i fills i néts de
l'antifranquisme social i polític que aconseguí reconstruir
la raó democràtica al nostre país, volem que el llegat del
passat també teixeixi el nostre present cap al futur.

Assessorament lingüístic: Montse Alba
Coordinació de la publicació: Montse Alba

Edita: UPEC
Producció: Primera Impressió
ISBN. 978-84-614-9656-3
DL. B-13478-2011

El contingut d'aquesta publicació pot ser reproduït, sempre que se'n citi la procedència.

Aquest llibre està imprès en paper certificat FSC, Boscos Ben Gestionats, Fonts controlades i fusta i fibra reciclada.

**Novel·la negra, novel·la crítica,
novel·la social**

Antonio Lozano
escritor

Fa temps ja que la novel·la policíaca va deixar de ser un mer divertiment. Els temps en què es convidava el lector a ser més llest que l'autor, a sortejar les trampes que aquest li posava en el camí de la lectura per mantenir-lo distret i en suspens mentre tingués la novel·la davant els seus ulls han quedat enrere. Per evadir-se de la realitat es va inventar la tele, i aquesta compleix la seva comessa de manera tan cutre com eficaç.

S'han acabat, doncs, els dies d'Agatha Christie i els seus semblants. Poirot i Mrs Marple han quedat com a exemples, això sí, il·lustres, d'una literatura que ha pres un nou rumb. Tot i que la cosa no és tan senzilla com sembla, perquè el gènere sempre ha estat divers, tan divers que ha pres, aquí i allà, cognoms diferents, tan diferents com les realitats a les quals representen.

Tot va començar quan a Edgar Allan Poe se li va ocórrer iniciar el gènere de la manera més original possible: el primer assassí de la història de la novel·la policíaca no seria un home, sinó un orangutan. Per començar un gènere que havia de fer història, no està gens malament, és una manera d'advertir que hi cap de tot. Amb aquest relat genial dels crims del carrer Morgue queda inaugurada, en efecte, la novel·la policíaca. Genial pel relat en si, per la seva meravellosa arquitectura narrativa, però també perquè, en les escasses pàgines que dura, estableix per al gènere unes regles essencials que, en part, avui subsisteixen: intriga, deducció lògica, el joc per sobre de la preocupació per la realitat social i, és clar un personatge clau, en aquest cas el detectiu Auguste Dupin, que porta el lector pel camí traçat per l'autor. En aquests primers i llargs passos de la novel·la policíaca, el més important no és el que passa al voltant del crim: és el crim en si, i sobretot la seva dilucidació. Tot, en ella, està posat al servei d'això, gira entorn d'això. Dilucidar el crim, aquesta és la qüestió.

Encara que no es pot dir del tot, segons alguns especialistes en la qüestió, que el gènere neixi desideologitzat: arriba, per contra, amb la intenció

de defensar els interessos de la classe emergent, la burgesia, i el seu principal argument ideològic, la propietat. Ha de quedar clar a tots els que atemptin contra la seguretat –llegeixi's la propietat– del ciutadà honrat, que sobre ells caurà tot el pes de la llei. No hi ha crim sense càstig, i aquí estan per demostrar-ho els Auguste Dupin, els Sherlock Holmes, els Hercule Poirot i tots els seus coetanis, que van arribar no només per mitjà dels llibres, en aquests primers anys, sinó també de les històries per entregues publicades als diaris.

És als Estats Units on, en els anys trenta, els detectius van començar a abandonar aquest aspecte de rectitud bondadosa i enginyosa que tant caracteritza els seus homòlegs europeus, fonamentalment anglesos. Irrompen en el panorama del gènere autors com Hammet o Chandler, i la novel·la policíaca es va ennegrint, es va fent definitivament negra. El terme “negra” li arriba al gènere per diverses vies. D'una banda, per la famosa revista *pulp Black Mask*, que apareix durant els anys vint als Estats Units i que acull, entre altres tipus de relats, històries de detectius, algunes d'elles dels que serien més tard els autors estrelles del gènere. De l'altra, l'aparició a França de la famosa *Série noire* de l'editorial Gallimard,

un nom triat pel poeta Jacques Prévert per acollir en un principi els noms més rellevants d'aquesta literatura que ja feia furor a l'altra banda de l'Atlàntic, i més tard aquells europeus, fonamentalment francesos i anglesos, que es van unir al moviment.

8

Però el cognom de negre li ve donat al gènere també pels foscos secrets socials en què es mouen els seus personatges i transcorren les seves històries. En efecte, el detectiu ha deixat de ser un exemple d'honestetat i la seva missió dista molt ara de tranquil·litzar les ànimes ben pensants i promoure la seguretat dels principis burgesos. Pot ser tan truà, o més, que els criminals als quals persegueix, i les seves aventures deixen al descobert una societat l'eix central de la qual gira al voltant de la corrupció, la inseguretat, el crim i la violència. La novel·la policíaca, en fer-se negra, es torna social, en tant que comença a descriure el que passa a la societat, i això en els seus aspectes més crus, més sòrdids.

No abandona per això, per descomptat, les quatre regles establertes per Edgar Allan Poe. Però, així sí, el centre d'atenció en aquesta apropiació de la novel·la policíaca pels autors nord-americans dels

anys trenta es desplaça totalment del joc deductiu a la confrontació brutal amb una realitat més brutal encara. En els seus orígens trobem Dashiell Hammet, que publica els seus primers relats a *Black Mask* i a qui cinc novel·les i dos llibres de relats són suficients per erigir-se en un dels pares del gènere. La seva experiència com a detectiu a l'agència Pinkerton li va servir per conèixer els baixos fons de les ciutats nord-americanes. El seu activisme esquerrà –va ser membre del partit comunista i va arribar a estar empresonat per les seves idees polítiques– va posar la resta en el seu afany de reflectir una visió crítica de la societat del seu temps. Un altre dels indiscutibles és Raymond Chandler, amb una obra més extensa i tardana que Hammet –va escriure la seva primera novel·la, *El somni etern*, amb 51 anys, encara que abans ja havia publicat diversos relats, el primer d'ells a *Black Mask*. Tot i ser uns anys més gran que Hammet, Chandler va començar a escriure quan el pare de Sam Spade estava a punt de deixar de fer-ho.

Un altre dels clàssics del gènere és James Cain, que amb la seva novel·la *El carter sempre truca dues vegades* s'uneix a Hammet i Chandler en l'escamot de cap del gènere negre, un gènere

negre *made in USA* que, d'altra banda, va ser catapultat a la resta del món i a la immortalitat per les magnífiques versions cinematogràfiques de què va gaudir: *El carter sempre truca dues vegades*, *El somni etern*, *El llarg adéu*, *El falcó maltès*, per citar-ne només unes poques.

10

I n'hi ha molts més, encara que no els podem citar tots aquí. Però no em resisteixo a anomenar Patricia Highsmith; la seva primera novel·la, *Estranys en un tren*, va ser portada al cinema per Hitchcock –amb un guió adaptat precisament per Raymond Chandler. O l'afroamericà Chester Himes, que ens convida a conèixer els baixos fons de Harlem de la mà dels seus personatges Taüt Ed Johnson i Enterramorts Jones, uns baixos fons que ell coneixia millor que ningú per haver-ne format part, quan encara no es guanyava la vida escrivint sinó atracant a punta de pistola, cosa que el va portar a passar uns anys a la presó. Himes, per cert, va morir a Moraira, Alacant.

Tampoc podem deixar enrere David Goodis, autor de *Divendres 13* i *Disparin contra el pianista*, que va portar al cinema François Truffaut. Com altres autors de la seva generació negra, la seva obra i la seva vida van estrènyer vincles amb el cinema

des que va ser portada a la pantalla *Els passatgers de la nit*, amb Humphrey Bogart i Lauren Bacall. Les novel·les de Goodis ens porten també a un submón que desdiu críticament el *american way of life*.

La gran pantalla, precisament, té bona part de culpa del viatge europeu de la novel·la negra nord-americana. Aquesta, en realitat, va viatjar al vell continent i la resta del món abans en cel·luloide que en paper. La porta d'entrada a l'edició la va obrir el polifacètic –traductor, actor, escriptor, editor– Marcel Duhamel, el 1945. La culpa la van tenir dues novel·les del britànic Peter Cheyney –el policia ficat a escriptor– que van caure a les seves mans i que el van entusiasmar. Les va traduir i li va proposar a l'editor Gallimard la seva publicació en una nova sèrie, la *Série noire* –sèrie negra–, que carrega amb part de la culpa del cognom del gènere i que introdueix definitivament a Europa la novel·la policíaca vinculada a la realitat social, de la qual bona part dels escriptors que avui hem optat pel gènere som hereus.

En crear la col·lecció, Duhamel va escriure un text que es va convertir en una mena de manifest de la novel·la negra i del qual reproduïm aquí algunes

línies, per la seva vigència i per la claredat amb què exposa la nova realitat narrativa:

12

“Que el lector no especialitzat no es fii: els volums de la Série noire no poden arribar a qualsevol mà sense perill. L’aficionat als enigmes tipus Sherlock Holmes es veurà sovint defraudat. Tampoc hi trobarà un optimisme sistemàtic. La immoralitat, que se sol tolerar en aquest tipus d’obres només com a trava a la moralitat convencional, s’hi expressa amb la mateixa naturalitat que els sentiments elevats, fins i tot que l’amoralitat a seques. Són obres d’esperits inconformistes. Hi trobem policies més corruptes que els delinqüents als quals persegueixen. El detectiu no resol sempre el misteri. De vegades, ni tan sols hi ha misteri. I algunes vegades, fins i tot, ni tan sols hi ha detectiu. Però llavors? Llavors queda l’acció, l’angoixa, la violència –sota totes les seves formes i en particular les més deshonestes–, les pallisses i la massacre.”

Les dues primeres obres negres de la col·lecció van ser precisament de Cheyney. Després, la porta es va obrir ampla als del nou món. El mateix Duhamel va traduir a Chandler i Hammet, i a poc a poc van anar entrant tots els grans del gènere,

fins que li va tocar el torn al primer francès, Serge Arcouët, el 1948.

D'aquí a la novel·la negra europea de caire polític i social no hi havia més que un pas. Però des del meu punt de vista no podem parlar d'aquest pas sense comptar amb un autor que, en els mateixos anys en què Hammet feia arrencar el gènere negre als Estats Units, iniciava una carrera literària extraordinària i increïblement prolíxa que ocupa un lloc propi en l'olimp de la literatura policíaca universal: el belga Georges Simenon. Si algú dubta que aquest lloc l'ocupi injustament, només cal recordar aquestes xifres per convèncer-lo que està equivocat: 103 novel·les o novel·les curtes del comissari Maigret, 117 novel·les o novel·les negres sense el cèlebre comissari, més de 500 milions d'exemplars venuts, publicats a 44 països i traduïts a 55 llengües, més de 50 pel·lícules basades en les seves novel·les. I tot això amb una gran qualitat literària, reconeguda unànimement per col·legues d'escriptura i crítica. Qui en dóna més?

No crec que puguem dir que la novel·la policíaca de Simenon sigui de caire social. Però, per des-

comptat, s'allunya dels cànons d'aquesta novel·la a què fèiem referència i en què l'enigma està per sobre de tot. No té res a veure amb Agatha Christie o Conan Doyle. I si no hi ha una immersió en la realitat social, sí que n'hi ha en l'ésser humà, i la dissecció crítica de l'esperit burgès és present en més d'una de les seves novel·les. L'anàlisi psicològica i sociològica està sempre present en l'obra de Simenon, i potser sigui aquest un dels seus llegats a la novel·la negra europea posterior.

14

Però dèiem que l'arribada massiva dels Hammet i companyia a través de la porta que va obrir Duhamel donaria pas, amb el temps, al gir polític i social de la novel·la policíaca a Europa i al món. Personalment, com a escriptor interessat a compartir una visió crítica de les coses d'aquest món que em disgusten, he trobat en la novel·la negra una via d'expressió excepcional, més enllà de la meva afició al gènere. Això es deu, crec, al fet que la negror que ha anat impregnant des dels anys trenta la literatura policíaca és la mateixa que la que impregna els aspectes més foscos de la nostra realitat social i política. Negra realitat, novel·la negra: vet aquí dos conceptes fets l'un per l'altre. El crim, la corrupció, la violència, els vincles entre màfies i poder polítics no són potser primera

matèria idònia per al gènere que ens ocupa? I la investigació, espina dorsal de la novel·la policíaca, no és també el camí que cal seguir per esbrinar el crim, sigui polític o no?

Això sí, des que la novel·la negra s'ha fet política, els investigadors s'han diversificat, s'han adaptat als nous investigats, propers al poder econòmic i polític en molts casos: ja no són només detectius i policies, també són periodistes, advocats o fins i tot ciutadans del carrer als qui les circumstàncies han empès a buscar una veritat que els crema les entranyes. En la meua novel·la *On moren els rius*, és l'amiga i antiga companya de fatigues d'una prostituta senegalesa assassinada al port de Girona qui es llança, davant el desinterès policial pel cas, a la recerca dels culpables. I en Harraga, l'investigador, és la pròpia víctima.

La novel·la negra s'ha convertit, per tant, en la novel·la social dels nostres temps. A Espanya el canvi va arribar de la mà de grans escriptors que, mitjançant el gènere, es van submergir en la realitat espanyola del postfranquisme. Resulta significatiu que la novel·la que alguns autors consideren com la que dóna el tret de sortida a la refundació del gènere a Espanya, *La veritat sobre el cas*

Savolta, d'Eduardo Mendoza, constitueixi una radiografia política i social de la Barcelona de principis del segle XX. A partir d'aquí, la novel·la negra s'apropia de l'anàlisi sociopolítica de la societat espanyola en aquells anys de transició i ja no abandona el que passa a ser el seu principal senyal d'identitat, el del realisme social. Molts són els autors que prenen el gènere negre com a via per explicar el que passa al país: Vázquez Montalbán, Andreu Martín, González Ledesma, Juan Madrid, Jorge Martínez Reverte. A ells es van incorporant molts altres, com Alicia Jiménez Bartlett o Lorenzo Silva, per citar només alguns noms de la cohort d'escriptors espanyols que han optat per aquest gènere per dissecar la realitat social en què viuen. La professora Mari Paz Balibrea ens en resumeix la situació en unes línies:

“La naturalesa eminentment social de narradors com Manuel Vázquez Montalbán, Juan Madrid, Andreu Martín, Maria Antònia Oliver, Alfonso Grosso, Francisco González Ledesma o Jorge Martínez Reverte parteix, naturalment, de l'elecció dels seus temes, però també de l'estructura indagatòria a què lliguen les seves trames. Seguint la tradició de la novel·la detectivesca *hard-boiled*

americana, les narratives d'aquests autors posen les armes detectores de l'Estat modern al servei del desvetllament de la pròpia criminalitat d'aquest mateix Estat i/o dels més beneficiats i respectats per ell: polítics, homes de negocis, respectables professionals, etc.”

El boom de la novel·la negra espanyola irromp amb tanta força en un moment i un país on hi ha tant per radiografiar, i la seva capacitat per radiografiar la realitat és tal, que altres eminents autors que no tenen res a veure amb el gènere hi fan incursions, com Fernando Savater amb *Caront espera*, Muñoz Molina amb *Un hivern a Lisboa* o Lourdes Ortiz, creadora de la primera dona detectiu de la ficció policíaca espanyola, Bàrbara Arenas, protagonista de *Picadura mortal*. Tots ells, els assidus al gènere i els visitants ocasionals, a més de proporcionar una eina de primer ordre per a l'anàlisi crítica de la societat, van fer una mica més per la novel·la negra a Espanya: posar al seu lloc els qui van mantenir l'agosarada pedanteria d'encasellar-la en el traster de la creació literària, allà on els popes de la crítica literària obren i tanquen els calaixos dels subgèneres.

Però que la novel·la negra trobés a l'Espanya post-franquista un camp abonat per a les seves aspira-

cions a novel·la política no vol dir que l'invent naxés aquí. El caràcter social de la novel·la negra arrela a Europa de nord a sud, i a uns pocs exemples ens remetem, per citar els més traduïts i coneguts a Espanya: el gran i prematurament desaparegut Jean-Claude Izzo, Thierry Jonquet i tants altres a França; Petros Markaris a Grècia; Henning Mankell a Suècia, un país del qual ja no es pot parlar de novel·la negra sense esmentar Stieg Larsson; Andrea Camilleri a Itàlia. Tots ells, i no és casualitat, tenen en comú una filiació política d'esquerres.

18

Els temes abordats des d'aquesta novel·la negra obstinada en la denúncia són diversos, des de la corrupció política fins a l'especulació immobiliària, passant per la injustícia social, les màfies, les dictadures, el tràfic de persones, qualsevol forma en general d'abús de poder. Personalment, m'he detingut en la qüestió de la immigració clandestina en dues novel·les, i això perquè considero que es tracta d'un dels grans drames de la humanitat en l'actualitat i perquè per a tot allò relacionat amb això trobareu un magnífic lloc en la novel·la negra. També, amb *El cas Sankara*, vaig tornar al gènere per parlar –amb un periodista com a investigador– d'un crim polític, el comès contra l'expresident de

Burkina Faso, Thomas Sankara, una de les grans figures de la política africana del segle XX, una veu honesta i progressista que, seguint l'estela de Patrice Lumumba, Amílcar Cabral, Kwame Nkrumah i tants altres, va ser silenciada per les antigues potències colonials reconvertides avui en potències neocolonials.

Amèrica Llatina no és una excepció en l'onada de negror política que recorre el món. Allà es creen moltes de les millors obres del gènere que puguem llegir, amb Argentina, Mèxic i Cuba al capdavant. A banda del més universal dels autors "negres" d'Amèrica Llatina, Paco Ignacio Taibo II, cal destacar Leonardo Padura, Guillermo Orsi i Raúl Argemí, que, entre molts altres, són alguns dels grans representants d'un gènere que a Amèrica Llatina ha trobat en les dictadures i les seves seqüeles i en la corrupció política i policial temes sobrants en els quals encebar-se.

El fenomen s'ha tornat, doncs, universal i ni l'Àsia –no es perdin la magnífica novel·la del xinès Qiu Xiao Long, *Mort d'una heroïna vermella*– ni l'Àfrica se'n lliuren. Permetin-me aturar-me una mica, per afinitat, en aquest continent, en el qual cal diferenciar, com en tants altres aspectes, l'Àfrica magribi-

na de l'Àfrica negra. I si comencem per l'Àfrica magribina, no em queda més remei que esmentar, en primer lloc, Yasmina Khadra. Com a natiu d'aquella part del món, no puc més que interessar-me pel que hi passa, i la guerra civil d'Algèria em va mantenir en suspens mentre va durar i continua fent-ho ara, en els seus cops de cua, espero que últims. De manera que vaig seguir en els mitjans les molt dolentes notícies que hi arribaven. Doncs tot el que vaig llegir, vaig veure i escoltar en aquests anys no va aconseguir acostar-me tant la realitat algeriana d'aquests anys com ho va fer el comissari Llob de Yasmina Khadra. Ell no és, avui, un escriptor de novel·la negra. Però va arribar a la fama amb les seves primeres novel·les que sí que eren del gènere. I ho eren perquè el primer que, com a escriptor, necessitava explicar era la seva visió d'una Algèria esquinçada entre la putrefacció de l'FLN i el fanatisme del FIS. Quan va explicar tot el que havia de narrar sobre la qüestió, va deixar la novel·la negra i va matar el comissari Llob. I es va endinsar en altres literatures, però van ser els lectors els que el van obligar a tornar i a fer ressuscitar el protagonista, en l'última novel·la de la sèrie, *La part del mort*.

L'inspecteur Ali és un altre dels clàssics del Magrib, fill del gran escriptor marroquí Driss Chraïbi. En la dècada dels noranta, cinc llibres de l'inspector Ali van veure la llum. Tampoc es tractava en aquest cas d'un autor de novel·la negra, sinó de la incursió de l'escriptor en un gènere propici per radiografiar la seva societat i abordar, sovint des de l'humor, una qüestió que li era molt estimada, la de la confrontació cultural entre Orient i Occident. El gènere, a l'Àfrica negra, neix lligat a l'anàlisi social. A Espanya se n'han publicat recentment tres exemples: *Ramat*, del senegalès Abasse Ndione, en què l'abús del poder polític està en l'origen del cataclisme produït en la vida de la protagonista, i més recentment la primera novel·la de l'autor, *La vida en espiral*, que té com a tema central el consum de cànnabis en els cercles del poder polític i econòmic del Senegal, que va produir en el seu moment un escàndol d'envergadura. La tercera novel·la acabada de publicar en castellà és *Kouty memòria de sang*, d'Aida Mady Diallo (Mali), amb una trama centrada en el conflicte polític tuareg i les seves derives en la societat maliana. De Mali també ens arriba un dels personatges més constants i emblemàtics de la novel·la negra africana actual: el comissari Habib.

En les seves investigacions es barregen l'humor amb els aspectes més sòrdids de la societat del seu país, amb la corrupció, l'abús policíac, la pobresa i la injustícia social al capdavant. El responsable és Moussa Konaté, i una de les seves novel·les, *L'assassí de Banconi*, també està disponible en castellà. Achille Ngoye, congolès, va ser el primer escriptor de l'Àfrica negra a ser publicat a la ja esmentada *Série noire* de Gallimard, amb *Agence Black Bafoussa*. És autor també de *Kin la joir-Kin la folie*, i en els seus relats ens porta, com ho fan tots els seus col·legues del continent, a l'anàlisi crítica d'una Àfrica exposada a la cobdícia dels seus governants i de les seves antigues metròpolis. Pepetela i el seu *Jaume Bunda*, el tanzà Ben Mtobwa, autor de *Dar es Salaam by night*, el congolès Boyle Baenga amb *La Polyandre* i el sud-africà Meshack Macondo són altres noms que se sumen a una llista d'autors africans que, cada vegada amb més freqüència, troben en la novel·la negra la via idònia per explicar el costat més fosc del continent. Un gènere que a l'Àfrica va néixer amb força, ja que la seva irrupció se situa l'any 1984, amb Archer Bassari, que va obtenir l'any següent el Gran premi literari de l'Àfrica negra i el Gran premi del sindicat de periodistes i escriptors francesos. L'autor Modibo

Keita ens descriu, en aquesta primera novel·la africana negra que neix ja amb intenció de ser novel·la social, un país esquinçat per la sequera, la fam i la cobdícia política.

El gènere negre, doncs, des que als Estats Units es va tornar *hard-boiled*, allà pels anys trenta, sembla haver trobat en la crítica social i política un camí que ja és senyal d'identitat. Un camí que el va portar a Europa primer i que avui ja recorre tot el planeta, perquè, al planeta sencer, hi ha molta negror per explicar.

Consell Social

- Comissions Obreres - CCOO
- Unió General de Treballadors - UGT

- Fundació Josep Irla
- Fundació l'Alternativa
- Fundació Nous Horitzons
- Fundació Rafael Campalans
- Fundació Cipriano Garcia
- Fundació Josep Comaposada
- Fundació Catalunya Segle XXI
- Fundació Pere Ardiaca
- Fundació Ferrer i Guàrdia
- Fundació La Fàbrica
- Fundació Terra
- Ateneus Laics
- Cooperació
- Entorn SCCL
- Escola Lliure El Sol
- Món-3
- SOS Racisme

- Acció Escolta de Catalunya
- Acció Jove - Joves de CCOO
- Associació Catalana per la Pau
- Associació de Joves Estudiants de Catalunya - AJEC
- Associació d'Estudiants Progressistes - AEP
- Avalot
- Casals de Joves de Catalunya
- Col·lectius de Joves Comunistes - CJC-Joventut Comunista
- ESPLAC - Esplais Catalans
- Estudiants en Acció
- Joventut Socialista de Catalunya
- Joves d'Esquerra Verda - JEV

- Associació Catalana d'Investigacions Marxistes
- Càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC
- Coordinadora per a la Memòria Històrica i Democràtica de Catalunya
- Sin Permiso
- Suburbe-Associació Cultural Estenent el Desastre
- DeBarris sccl

Ponències 2010

Les solucions passen per l'esquerra

Amb la col·laboració de

Ajuntament de Barcelona